

**Kelan valtuutettujen yleiskokous**

Aika 5.6.2018 klo 16.00

Paikka Kansaneläkelaitos, Nordenskiöldinkatu 12, 5. krs

Läsnä	Valtuutettu Sari Sarkomaa	puheenjohtaja
	Valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto	7 §, osittain 6 § ja 8 §
	Valtuutettu Ritva Elomaa	
	Valtuutettu Hannakaisa Heikkinen	
	Valtuutettu Niilo Keränen	
	Valtuutettu Anneli Kiljunen	
	Valtuutettu Jaana Laitinen-Pesola	
	Valtuutettu Leena Meri	
	Varavaltuutettu Vesa-Matti Saarakkala	7 – 11 §, osittain 6 §
	Valtuutettu Kristiina Salonen	7 – 11 §, osittain 6 §
	Valtuutettu Martti Talja	
	Pääjohtaja Elli Aaltonen	1 – 6 §
	Johtaja Mikael Forss	1 – 5 §, osittain 6 §
	Johtaja Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma	1 – 6 §
	Kelan hallituksen puheenjohtaja Terttu Savolainen	7 §
	Etuuspäällikkö Anne Neimala	6 §
	Tietosuojavastaava Raila Brummer	6 §
	Lakiasiainpäällikkö Leena Uikkanen	sihteeri

**1 § Kokouksen avaaminen**

Puheenjohtaja Sari Sarkomaa avasi kokouksen.

**2 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Todettiin kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi (valtuutettujen johtosääntö 4 § ja 5 § 1 mom.).

**3 § Asialistan hyväksyminen**

Hyväksyttiin kokouksen asialista, sillä muutoksella että pääjohtajan katsaus kohdasta 8 siirrettiin kohdaksi 6 ja kohdat 6 – 7 siirrettiin kohdiksi 7 - 8. *Liite 1.*

#### 4 § Pöytäkirjan tarkastajan valitseminen

Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin valtuutettu Martti Talja.

#### 5 § Valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 2017

Valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 2017 oli ensimmäisen kerran käsittelyssä 8.5.2018 pidetyssä yleiskokouksessa. Sen jälkeen siihen on tehty pieniä lisäyksiä kohtiin: Kela vuonna 2017, Asiakaspalvelu, Perustoimeentulotuen siirto Kelaan ja Vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelu.

Korjattu toimintakertomus oli lähetetty valtuutetuille kokouskutsun liitteenä. Hyväksyttiin toimintakertomus liitteen mukaisesti. *Liite 2.*

#### 6 § Pääjohtajan katsaus

Pääjohtaja Elli Aaltonen kävi läpi etuuksien läpimenoaikatietoja. Kuntoutuksessa, sairauspäivärahoissa ja vammaisuuksissa ei olla vielä päästy tavoiteaikoihin. Tilanne on kuitenkin toukokuussa mennyt parempaan päin. Toimeentulotuessa keskimääräinen käsittelyaika koko maassa oli 5,6 työpäivää viikolla 21 ja kaikissa vakuutuspiireissä on pysytty alle 7 työpäivän. Tämä on edellyttänyt sitä, että muista etuuksista on siirretty käsittelijöitä toimeentulotukeen ja se on vaikuttanut muiden etuuksien käsittelyaikoihin.

Huhtikuussa asiointeja oli lähes yhtä paljon kuin viime vuonna. Yhteyskeskuksessa vastaustavoitteena on 90 %. Tähän ei olla päästy.

Parhaillaan on käynnissä kestävä kehityksen viikko, johon Kelakin osallistuu. Kestävä kehityksen ohjelma on päivitetty vastuullisuussuunnitelmaksi. Päivityksen lähtökohtana on Kelan strategia.

Sovittiin, että valtuutetuille toimitetaan Kuntaliiton tilasto, josta näkyy perustoimeentulotuen siirron vaikutukset kuntien henkilöstömäärään.

Tietosuojavastaava Raila Brummer kertoi tietosuojasetukseen valmistautumisesta Kelassa. Keskeisiä näkökulmia valmistautumisessa olivat mm. riskienhallinta, vaikutustenarviointi, tietosuojatietoisuus ja sopimustenhallinta.

Kelaan on perustettu tietosuojavastaavan työn tueksi asiantuntijoista koottu Tietosuojaja tietoturvaryhmä. Osana tietosuojatietoisuuden lisäämistä Kelan henkilöstölle on annettu koulutusta ja järjestetty infoja sekä webinaareja asetuksesta. Kela on mukana tietosuojasetuksesta johtuvien lainsäädäntötarpeiden valmistelussa (etuslait ja valinnanvapauslaki). Lisäksi järjestelmien lokitusta on parannettu.

Etusjohtaja Anne Neimala kävi läpi työttömyysturvan aktiivimallia. Ensimmäinen tarkastelujakso päättyi maaliskuun lopussa arviolta 171 000 etuudensaajalta, joista 52 % täytti aktiivisuusehdot. Alentamispäätös on annettu 27.5. mennessä 91 000 henkilölle. Luku sisältää myös henkilöt, joiden ensimmäinen tarkastelujakso päättyi huhti- tai toukokuussa.

Toimeenpanossa haasteellisinta on selvittää, mitkä työvoimaviranomaisen järjestämät työllistymisedellytyksiä parantavat palvelut kerryttävät aktiivisuutta ja miten tieto välittyy Kelaan. Silloin, kun tieto saadaan TE-toimistosta lausunnolla, se pystytään ottamaan huomioon automaattisesti. TE-toimistoista on pyydetty listat muista aktiivisuusedellytyksen täyttävistä palveluista. Tämä on auttanut asiakaspalvelua, kun niiden avulla pystytään kertomaan asiakkaille, mitkä palvelut hyväksytään aktiivisuutta kerryttäviksi.

Asiakkaiden maksuihin ei ole tullut viivettä. Työttömyysturvan keskimääräinen käsittelyaika on pysynyt 7 päivässä.

Kelan puhelinpalvelussa noin 10 % soitoista koskee aktiivimallia. Viestipalvelussa työttömyysturvan viestien määrä on kasvanut 18 %:lla. Maksamisprosessi on monimutkaistunut, kun sähköinen maksaminen on vähentynyt ja manuaaliset työvaiheet ovat lisääntyneet.

Aktiivimalliin kohdistuvia muutoksenhakuja on vireillä yli 500, ratkaisuja ei ole vielä saatu sosiaaliturva-asioden muutoksenhakulautakunnasta.

Vuodenvaihteessa tehdyn resurssi-arvion mukaan aktiivimallin toimeenpanon aiheuttama lisätyö vaatii 130 henkilötyövuoden panoksen. Arviota ei vielä ole päivitetty tänä vuonna. Toimeentulotuen ja työttömyysturvan osuus tullee kasvamaan aiemmin arvioidusta. Hallitus on lisätalousarvioesityksessään esittänyt 3,5 miljoonan euron määrärahalisäystä aktiivimallin toimeenpanoon, vaikka Kelan esitys oli 7,82 miljoonaa euroa. Tilanne on erityisen huolestuttava ensi vuoden osalta, jos rahaa aktiivimallin toimeenpanoon ei saada lisää.

Valmisteilla on asetuksen muutos, joka laajentaa aktiivisuutta kerryttävien palvelujen käsitettä. Asetuksen arvioitu voimaantuloaika on 1.8.2018. Uudet aktiivisuusedellytyksen täyttävät palvelut ovat sellaisia, ettei niistä saada tietoja TE-toimiston kautta. Kelalle jää kaksi vaihtoehtoa: Kela selvittää asian tai luottaa asiakkaan ilmoitukseen. Tällä hetkellä ei ole tietoa, paljonko näitä uusia palveluita tulee olemaan. Siten myöskään muutoksen vaikutusta resursseihin ei voida vielä arvioida.

Aktiivimallin seurannan suunnittelu on käynnistynyt toukokuussa 2018. Kelan tutkimuksessa on suunnitteilla sekä lyhyen että pidemmän aikavälin arviointia.

Aktiivimalli ei koske henkilöä, joka saa etuutta työkyvyttömyyden tai vammaan perusteella, tai joka hakee työkyvyttömyyseläkettä. Tämä on johtanut työkyvyttömyyseläkehakemusten lisääntymiseen. STM on asettanut kaksi selvityshenkilöä kartoittamaan osatyökykyisten tilannetta työmarkkinoilla. Valtuutetuille toimitetaan tilastot työkyvyttömyyseläkehakemusten määrien kasvusta.

Sovittiin, että valtuutetuille toimitetaan tilastotietoa myös siitä, miten aktiivimalli on vaikuttanut eri alueilla.

TE-toimisto selvittää, onko yritystoiminta päätoimista vai sivutoimista ja antaa asiasta Kelaa sitovan lausunnon. Myös vapaaehtoistyön vaikutukset työttömyysturva-oikeuteen selvittää TE-toimisto.

Merkittiin katsaus tiedoksi. *Liite 3.*

Puheenjohtaja totesi yhteenvedossaan, että valtuutetut seuraavat määrärahojen tasoa suhteessa Kelan lisätehtäviin. Vaikka Kelalle on tullut lisätehtäviä, on tärkeää, että etuuskäsittelyn ja puhelinpalvelun tavoitteissa pysytään.

Keskustelussa nousi esille huoli, että syrjäseuduilla ei jatkossa ole saatavissa taksikyhtejä. Pääjohtaja totesi, että kilpailutuksessa valittujen välityskeskusten tulee täyttää sopimuksen ehdot ja Kelassa seurataan niiden täyttymistä. Kela ei voi vaikuttaa välityskeskusten ja taksien välisiin sopimuksiin. Kela voi puuttua tilanteeseen, jos välityskeskus ei pysty välittämään takseja ja määrätä sille tarvittaessa sanktion. Valtuutetut seuraavat, että kyytejä on saatavissa kautta maan.

## 7 §

**Kelan hallituksen puheenjohtajan Terttu Savolaisen puheenvuoro**

Kelan hallituksen puheenjohtaja Terttu Savolainen esitteli Kelan johtajan viran täyttämistä koskevan hallituksen kannanoton. Hallitus käsitteli asiaa kaksi kertaa.

Hallituksen näkemys on, että toinen johtaja tarvitaan, koska Kelan tehtävät ovat lisääntyneet. Soten myötä tehtävät laajenevat entisestään ja siten Kelan johtamiseen tulee uusia haasteita. Johtaja Mikael Forssin vastuulla on tällä hetkellä kolme tulosityksikköä. Hän on myös pääjohtajan sijainen. Kela olisi liian haavoittuvainen, jos pääjohtajan lisäksi olisi vain yksi johtaja.

Hallituksen näkemyksen mukaan Kelassa pitäisi siirtyä toimitusjohtajamalliin, jossa hallitus johtaa ja kehittää Kelan toimintaa. Siksi johtajien valinta pitäisi kuulua hallituksen tehtäviin. Hallitus halusi kannanotossaan tuoda esille, että nykyinen johtamisjärjestelmä ei tue hallituksen vastuita.

Hallituksen toiveena on selvittää, olisiko mahdollista toteuttaa hallituksen näkemystä nykyisellä lainsäädännöllä tai olisiko lainmuutokset mahdollisia tai olisiko mahdollista jättää virka täyttämättä ja edetä määräaikaisella ratkaisulla.

Hallituksella oli käytössään emeritusprofessori Kaarlo Tuorin lausunto, jonka mukaan virka pitää täyttää, ellei perustelluista syistä muuta johdu.

Jos aikataulu ei mahdollista muita ratkaisuja, hallituksella pitäisi olla vahva vaikutusmahdollisuus siihen, minkälainen henkilö valitaan. Hallitus aikoo käynnistää Kelan johtamisjärjestelmän uudistuksen.

Terttu Savolainen kertoi, että Kelan hallituksen viime vuosi ja tämä kevät ovat olleet työn täyteisiä. Kokouksissa on usein ollut aikapula. Sote-uudistukseen liittyvät asiat ovat olleet esillä paljon. ICT-palvelujen yhtiöittäminen on ollut myös hallituksen käsittelyssä. Hallituksen viimeisimmässä kokouksessa tehtiin päätös, että asiassa edetään liikelaitosmallilla. Yhtiöittämismallista luovuttiin tässä vaiheessa, koska se olisi edellyttänyt lainmuutoksia.

Hallitus on keskustellut mm. Kelan lausunnoista, jotka annetaan pääjohtajan nimissä. Hallituksella ei ole mahdollisuutta käsitellä kaikkia Kelan linjauksia. Strategialla pyritään siihen, että linjaukset on tehty hallituksessa jo etukäteen ja johto toimii niiden pohjalta. Kelan tehtäviin kuuluu tehdä esityksiä sosiaaliturvan uudistuksista. Hallituksen linjaukset siitä, onko Kelalla voimavaroja hoitaa uusia tehtäviä, ovat tärkeitä.

Johtajien ja hallituksen väliset suhteet ovat hyvät eikä ongelmia ole ollut. Suhteiden tulee olla tiiviit. Hallituksen työskentely on hioutunut hyvin vuoden mittaan. Hallitukseen on tullut uusia jäseniä.

Hallituksen työskentelyohjeeseen on kirjattu, että hallitus järjestää vuosittain tapaamisen valtuutettujen kanssa.

Puheenjohtaja totesi yhteenvedossaan, että valtuutettujen ja hallituksen nykyistä tiiviimpi yhteydenpito on tärkeää. Hallituksen puheenjohtajan on hyvä osallistua ajoittain valtuutettujen kokouksiin ja vuoropuhelua hallituksen kanssa käydään, kun se on tarpeen. Syksyille katsotaan sopiva aika valtuutettujen ja hallituksen yhteiselle tapaamiselle. Valtuutettujen asettaman asiantuntijaryhmän tehtävänä on käydä Kelan toimivaltasuhteet läpi. Asiantuntijaryhmän kautta on mahdollista viedä hallituksen viestiä eteenpäin.

Sovittiin, että valtuutettujen seuraavaan kokoukseen otetaan Kanta-palvelujen kehittäminen ja ICT-palvelukeskus.

**8 § Johtajan viran hakuprosessi**

Johtaja Mikael Forss on ilmoittanut jäävänsä eläkkeelle 1.2.2019. Valtuutettujen työvaliokunta käsitteli viran täyttämistä kokouksessaan 29.5.2018. Asiassa on pyydetty lausunto emeritusprofessori Kaarlo Tuorilta ja oikeuskanslerin virastosta. Ne toimitetaan tiedoksi valtuutetuille.

Saatujen lausuntojen perusteella virkaa ei voida jättää täyttämättä. Virkaa ei voida täyttää määräaikaisesti, koska Kela-laissa ei ole siitä säännöstä.

Sihteeri valmistelee elokuun yleiskokoukseen aikataulun hakuprosessille.

Päätettiin valtuuttaa työvaliokunta toimimaan asiassa.

**9 § Tiedoksi merkittävät asiat**

Merkittiin tiedoksi Kelan hallituksen pöytäkirja 4/2018 ja tilintarkastajien pöytäkirja 5/2017.

**10 § Muut esille otettavat asiat**

Sihteeri kävi läpi 16.8.2018 pidettävän yleiskokouksen ja tarkastuskäynnin aikataulun.

**11 § Kokouksen päättäminen**

Puheenjohtaja Sari Sarkomaa päätti kokouksen.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Leena Uikkanen  
sihteeri

Tarkastettu

Sari Sarkomaa  
puheenjohtaja

Martti Talja  
valtuutettu, pöytäkirjan tarkastaja